

IPM TOEPASSEN IN DE WITLOOFWORTELTEELT

De witloofteelt bestaat uit 3 belangrijke delen: de wortelteelt, de wortelbewaring en de forcerie. Voor de veldfase en de bewerkingen op het bedrijf zijn er verschillen in de IPM-richtlijnen. Tijdens de wortelteelt op het veld heb je de meeste mogelijkheden om IPM-maatregelen toe te passen. – *Wim Hubrechts, Nationale Proeftuin voor Witloof & Tania De Marez, Inagro*

Net als in alle andere landbouwsectoren moet je als witloofteler voldoen aan de IPM-regelgeving. IPM staat voor *Integrated Pest Management* (IPM) of geïntegreerd telen. Het bijzondere bij witloof is dat de teelt aan zowel de voorwaarden van de vollegrondsgroente- als van de glasgroenteteelt moet beantwoorden. De teelt van witloofwortels wordt beschouwd als vollegrondsgroenteteelt. De bewaring van de witloofwortels en de forcerie gebeuren in 'beschutte' omstandigheden en moeten daardoor grotendeels aan dezelfde voorwaarden voldoen als de glasgroenten.

IPM in stappen

De toepassing van IPM in de Vlaamse land- en tuinbouw is een gevolg van een

.....
Niet-chemische toepassingen verdienen steeds de voorkeur.
.....

Europese richtlijn over het duurzame gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Als je volgens de IPM-richtlijnen werkt, zet je zo weinig mogelijk gewasbeschermingsmiddelen in. In eerste instantie moet je zo veel mogelijk ziekten en plagen vermijden (preventie). Als die toch voorkomen, is het belangrijk je beslissing om in te grijpen te baseren op waarschuwingsberichten of waarnemingen op het veld (monitoring). De laatste stap is het uitvoeren van een behande-

ling. Hierbij moet je nagaan welke beheersingsmogelijkheden er zijn en slechts indien nodig overgaan tot de toepassing van een chemische gewasbescherming (interventie). Het is ook belangrijk dat je alle handelingen voor gewasverzorging registreert (registratie). Om na te gaan of je voldoet aan deze IPM-richtlijnen stelde de Vlaamse overheid een checklist op.

Preventie

De perceelskeuze bij de witloofwortelteelt speelt een belangrijke rol om een zo laag mogelijke ziekte- en plaagdruk te verkrijgen. Je moet voldoende aandacht besteden aan het verzamelen van informatie over de voortelt (bemesting, gewasbescherming ...) en over de stikstofvoorraad

in de bodem. Ook de rassenkeuze kan je best afstemmen op de perceelseigenschappen. Daarnaast kies je best rassen waarvan de karakteristieken passen bij je bedrijfsfilosofie. Zo zorg je ervoor dat je geen moeilijke bijsturingen moet doen tijdens het teeltverloop.

Het nemen van maatregelen die de biodiversiteit bevorderen, is haalbaar op en rond het eigen bedrijf en op de eigen percelen. Als je percelen in seizoenspacht bewerkt, is het moeilijker om daarop maatregelen te treffen om de biodiversiteit te verhogen. Het is wel belangrijk om de eventueel toegepaste maatregelen te respecteren om een goede verstandhouding met de verpachter te behouden.

Een goede gezondheid van de witloofwortels bij de rooi is van zeer groot belang om nadien in de forcerie een goede witloofopbrengst te krijgen. Hoewel IPM een teeltrotatie adviseert van één op 3, is een teeltrotatie van minstens één op 4 aan te raden. Hierdoor heb je meer garantie op een lage ziektedruk en blijft een perceel op lange termijn ook beter geschikt voor de teelt van witloofwortels. Gezonde witloofwortels behoeven ook weinig bemesting. Indien je kiest voor een bemesting bij aanvang of tijdens de teelt is het belangrijk om die steeds te baseren op een bodem- en/of plantanalyse. Zo vermijd je een te sterke groei van het witloof, die gepaard gaat met meer kans op schimmel- en bacteriële infecties. Bij de teelt van witloof verminder je dus de noodzaak om gewasbeschermingsmiddelen toe te passen door de juiste perceelskeuze en een correcte (bij)bemesting uit te voeren.

Het uitvoeren van IPM wil ook zeggen dat je in de mate van het mogelijke je teelttechniek moet aanpassen om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te verduurzamen. Door de ruggen enkele weken voor de zaai van het witloof aan te leggen, wordt een vals zaaibed gecreëerd (zie foto p. 6). Hierdoor kunnen net voor de zaai al heel wat onkruiden worden verwijderd, waardoor de onkruiddruk later vermindert. De teelt op ruggen leent zich bovendien uitstekend om een bandbespuiting toe te passen bij de onkruidbestrijding. Hiervoor is uiteraard een aangepast toestel nodig, maar daalt het volume toegepaste herbiciden sterk.

Monitoring

Niet alle ziekten en plagen kunnen worden voorkomen, daarom is een interventie soms nodig. IPM houdt in dat je een controle op het veld uitvoert of je baseert op een waarschuwingsdienst

alvorens een behandeling met gewasbeschermingsmiddelen uit te voeren. De onkruidbestrijding gebeurt dus niet volgens een standaardschema, maar wordt best aangepast aan de aanwezige of verwachte onkruidflora. Om een idee te hebben van welke onkruiden aanwezig zijn, kan je het perceel al eens controleren na de oogst van de voorgaande teelt. Voor plaaginsecten zoals de witloofmineervlieg en slawortelluis verspreiden de praktijkcentra al een hele tijd waarschuwingsberichten. Die maken het mogelijk om deze plagen erg gericht te bestrijden. Voor de beheersing van bladluizen is het noodzakelijk om elk perceel afzonderlijk te monitoren. Bij witloofwortels is een behandeling tegen bladluizen slechts nodig indien je schade aan de witloofplanten ten gevolge van de bladluizen waarneemt.

Interventie

IPM laat enerzijds toe om een ziekte of een plaag te bestrijden als uit de monitoring blijkt dat die al aanwezig is op het veld, maar staat anderzijds toe om al preventief te behandelen om schade te voorkomen. Niet-chemische toepassingen verdienen steeds de voorkeur. Door een gedeelte van de onkruidbestrijding mechanisch uit te voeren, voldoe je hieraan als witloofteler. Voor een chemische behandeling kies je bij voorkeur voor niet-breedwerkende middelen. Als insecticide tegen de witloofmineervlieg

selecteer je dus best een middel dat vooral een effect heeft op het plaaginsect en de natuurlijke vijanden (sluipwespen) spaart. Producten op basis van abamectine werken bijvoorbeeld selectiever tegen de witloofmineervlieg dan producten op basis van dimethoaat.

Registratie

Momenteel ben je reeds verplicht om per perceel een registratie bij te houden van de toegepaste gewasbeschermingsmiddelen, met vermelding van de te behandelen ziekte of plaag. Daarnaast moet je ook de wachttermijn en eventueel minder ideale omstandigheden tijdens de toepassing noteren. Hoewel het niet verplicht is, is het in het kader van IPM ook aangeraaden om bijkomende informatie te noteren in de perceelsregistratie. Zo is het bijvoorbeeld zinvol om te registreren volgens welke monitoringsmethode beslist werd een behandeling uit te voeren. Ook het resultaat van de behandeling kan je best noteren, ook al is die pas een hele tijd later zichtbaar, bijvoorbeeld bij de oogst van het witloof. Deze registraties bieden je de mogelijkheid om later de effectiviteit en het nut van behandelingen nog eens te controleren. Mogelijk kan je dan op basis van deze notities tijdens de volgende jaren je strategie van de gewasverzorging op het veld aanpassen, om uiteindelijk een beter resultaat te krijgen. ■

VRAAG DE BROCHURE 'WITLOOF EN IPM' AAN

Het toepassen van IPM tijdens de teelt van witloofwortels is zeker haalbaar. De Nationale Proeftuin voor Witloof en Inagro formuleerden tips bij beide checklisten die van toepassing zijn voor de witloofteelt (vollegrondsgroenten en glasgroenten). Met deze tips moet het mogelijk zijn om te voldoen aan de IPM-voorschriften. Daarnaast werd een uitgebreide brochure 'Witloof en IPM' opgesteld met nog bijkomende uitleg en documentatie over een duurzame witloofteelt. De brochure en checklist met bijbehorende tips zijn verkrijgbaar op beide praktijkcentra. Deze brochure werd gerealiseerd met steun van de Europese Unie en de Vlaamse overheid.

